

Ympäristöterveysvalvonnan toteutuma-arviot terveydensuojelulain ja tupakkalain valvonnasta vuodelta 2025

YTERJOLJ 17.03.2026 § 29
286/11.02.00/2026

Johtava terveystarkastaja Tarja Pesonen (tarja.pesonen@tornio.fi)

Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto on 21.1.2025 hyväksynyt ympäristöterveysvalvonnan valvontasuunnitelman vuosille 2025-2028. Jasoton tehtävänä on arvioida valvontasuunnitelman toteutuminen ja lähettää hyväksymänsä selvitys Lupa- ja valvontavirastolle. Elintarvikevalvonnan toteutuminen on jo arvioitu aikaisemmin ja toimitettu Ruokavirastoon.

Arviointia hyödynnetään ympäristöterveydenhuollon valvonnan kehittämisessä, valvonnan toimivuuden varmistamisessa ja uusien suunnitelmien laadinnassa. Arvioinnissa huomioidaan mm. tarkastusten kattavuus ja määrä, sekä valvonnasta saatujen tulojen kohdentaminen.

Terveydensuojelu

Terveydensuojelun valvonnassa huomioitiin valtakunnallisen valvontaohjelman painopisteet vaikuttava valvonta ja ydintehtävät toteuttamala tietoperusteisesti valvontaa, osaamista ja varautumista. Vuoden 2025 aikana toteutettiin suunnitelmaa osallistumalla ELY-vetoiseen Lapin vesivalvojat -työryhmään ja vesilaitosten riskienhallintasuunnitelmien päivittämiseen sekä oltiin yhteydessä ensisijaisiin tiloihin, jotka eivät olleet VATI-jäjetelmässä.

Viranhaltijat ovat osallistuneet koulutuksiin, jotka on nähty tarpeelliseksi ammattitaidon kehittämisessä. Suunnitelman mukaisesti päivitettiin erityistilannesuunnitelmaa ja osallistuttiin yhteen valmiusharjoitukseen. Vuoden 2025 alueelliseksi painopisteeksi suunniteltu yleisötilasiuoksien hygieniajärjetelyjen tarkastaminen siirrettiin seuraavalle valvontavuodelle.

Terveydensuojelun valvontaan käytettiin noin 49% työyksikön tarkastusajasta. Suunnitelmallisia tarkastuksia olisi ollut 97. Niitä tehtiin kuitenkin 119 kpl, joka selittyy aikaisemmilta vuosilta siirtyneillä tarkastuksilla. Suunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia tehtiin 111 kpl, joista suurin osa oli joko asunto- tai laivatarkastuksia. Lisäksi yksiköstä annettiin useita lausuntoja rakennuslupiin ja YVA-selostuksiin.

Talousvesinäytteet otettiin suunnitelman mukaisesti ja niitä kertyi 159 kpl. Uimarannoilta haettiin asetusten vaatimat näytteet (83 kpl). Allasvesinäytteitä niin ikään otettiin asetuksen vaatimat määrät kustakin kohteesta (142 kpl). Lisäksi suunnitelmassa pysyttiin myös uimahallien pintapuhtausnäytteiden osalta.

Tupakkavalvonta

Tupakkalain mukaiseen valvontaan käytettiin noin 3% yksikön kokonaistyöajasta. Tupakkavalvonnassa tuotteiden myynnin suunnitelmallisia tarkastuksia tehtiin 27 kpl ja yksi tupakointirajoitusten valvontatarkastuksia eli tarkastettiin kaikki kuluvan valvontavuoden aiotut tarkastukset. Myyntilupahakemuksia käsiteltiin kuusi kpl ja asuntoyhteisöjen tupakointikieltohakemuksia 1 kpl. Savuttomat

nikotiinituotteet tulivat ilmoituksen varaiseksi myynnin osalta ja niitä otettiin vastaan 46 kpl.

Tupakkalain painopistealueena oli riskinarviointi ja vuoden 2025 aikana aloitettiin kohdekohtaisen riskinarvioinnin kehittämistä, mutta se viivästyi lainsäädännön myöhästymisen vuoksi. Tupakkalakiin on nyt kirjattuna savuttomat nikotiinituotteet, joiden suhteen tupakanmyyntipaikkoja ohjeistettiin asiasta ja kieltorajoitusten osalta ohjeitettiin alueen päiväkoteja ja esikouluja. Laittoman kaupan ehkäisy -painopistealuetta toteutettiin suunnitelmalliset tarkastukset yhetydessä vähittäismyyntipakkausten tarkastuksilla. Lisäksi tarkastettiin jäljitettävyyttä koskevien tietojen oikeellisuutta.

Yksiköstä on osallistuttu aktiivisesti Valviran järjestämiin tupakkaa ja savuttomia nikotiinituotteita koskeviin koulutuksiin, joita on ollut mm. liittyen lainsäädäntömuutoksiin ja laittoman kaupan ehkäisyyn.

Liitteet

Toteutuma-arvion kysely, terveydensuojelu – VYHA
Toteutuma-arvion kysely, tupakkalaki - VYHA

Ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkötietojen hallintajärjestelmän (VYHA) uutta sovellusta ei ole saatu vielä käyttöön. Tästä syystä toteuman arvioinnin raportointi toteutetaan terveydensuojelun ja tupakkalain valvonnan vuoden 2025 osalta Webropol-kyselyllä huhtikuun loppuun mennessä. Lisäksi toteumaraportti pöytäkirjaotteineen toimitetaan Ruokaviraston kirjaamoon os. kirjaamo@ruokavirasto.fi. Saateviestissä käytettävä viitettä 6834/00.01.02.00.01/2025.

Esittelijä

Ympäristöpäällikkö Maikkula Pipsa

Päätösehdotus

Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto hyväksyy terveydensuojelulain ja tupakkalain valvonnan toteutuman arviot vuodelta 2025 ja toimittaa ne Lupa- ja valvontavirastolle.

Päätös

Hyväksyttiin.
